

Upės ir ežerai

APIE JUODLĖS EŽERĄ

Kultūrinis Juodlės ežeras tyvuliuoja netoli Šaukėnų. Vietiniai gyventojai jį vadina Judle. Savo salelėm, apaugusiom medžiais, ramiu ir paslaptingu vandeni su baltomis lelijomis ežeras apstulbina ne vieną. Pasakojama, kaip viena moteris tose vietose uogauti išėjo. Jai beuogaujant atslinko didelis ir labai juodas debesis. Moteris jo neišsigando, tik pasakė:

– Jei tas debesis nukris, tai čia pasidaręs ežeras Juodlė bus.

Tik taip jai pasakius, debesis ėmė ir nukrito. Pasidarė gražus ežeras.

Netoli ežero gyvenusi viena senutė mokėjo atspėti upių ir ežerų vardus. Kartą žmonės, šienaudami prie to ežero, pamatė, kad jis ėmė judėti. Žmonės užtvenkė ežerą, bet ir tai nepadėjo. Tada atėjusi toji senutė ir pasakiusi:

– Judle, kur bėgi? Sustok!

Ežeras išgirdo savo vardą ir sustingo vietoje...

LEGENDA APIE BRIDVAIŠĮ

Kadaise ant Bridvaišio piliakalnio stūksojo puošni pilis. Joje gyvenęs didikas kaip savo akį saugojo vienintelę savo gražuolę dukrą. Vis neišrinkdavo jai tinkamo jaunikio – vienas buvo per senas, kitas mažai turtų turėjo, trečias buvo nemielas ir negražus. Bet (o, varge!) mergelė pamilo paprastą, netoliese gyvenusį miškininko sūnų. Žinodama, kad tėvas labai

rūstaus, o gal ir nubaus, eidama į pasimatymą su mylimuoju mergelė sakydavo, kad eina prie ežero stebėti, kaip ganosi, vaišinas sultinga žole briedžiai. Bet kartą rūstusis tėvas ant ežero kranto pamatė dukrą su mylimuoju švelniai susiglaudusius ir jaunikaitį prakeikė. Neištvėrusi sielvarto mergelė nusiskandino ežero vilnyse. Ir tuojau jame iškilo sala, į kurią anksty rytą atbrisdavo briedžiai paskanauti rasotos žolės. Taip ežeras ir buvo pavadintas Briedvaišiu, ilgainiui tapusiu Bridvaišiu.

*Papasakojo Marija Pušaitė
Užrašė Idalija Stankienė*

APIE BRIDVAIŠIO EŽERĄ

Dažnai tytuvėniškiai žmonės matydavo, kaip netoli bažnyčios ateidavo kiaulės ir įnirtingai knisdavo žemę. Vieną kartą jos iškniso didelę pelkę, ir žmonės virš bažnyčios pamatė didelį debesį vandens. Jie spėliodavo to debesies vardą. Viena senutė atspėjo. Vos ji garsiai pasakė, debesis nusileido į tą vietą, kur buvo išknista žemė ir sutvuliavo ežeras. Tai ir buvo Bridvaišio ežeras.

Pasakojama dar, kad šio ežero pavadinimas kilęs nuo „Briedžių vaišės“, kadangi čia buvo kadaise daug briedžių ir rytais jie mėgdavo ateiti į ežerą atsigerti.

Pasakojo Ona Barauskienė

LEGENDA APIE GLUDO EŽERĄ

Seniai, labai seniai, gyveno du milžinai, du draugai: vienas – ant Moteraičio kalno, kitas – ant Sprūdės. Buvo jie dideli draugai: kartu linksmindavosi, kartu liūdėdavo, kartu valgį ruošdavo. Žodžiu, gyveno ištis gražiai ir maloniai. Vandeni, pasiekdami nuo kalnų, bliūdais semdavo iš netoliese tyvuliuojančio ežero, todėl tą ežerą žmonės ir pavadino Bliūdu, o vėliau – Glūdu.

*Papasakojo Marija Pušaitė
Užrašė Idalija Stankienė*

LEGENDA APIE KATEŽERĮ

Ežeras, liaudies manymu, yra deivių būstas. Ten gyvena vadinamosios ežerų deivės, kurios yra žuvų valdovės ir leidžia jas gaudyti tik savo mylimiausiems žmonėms. Kai tiktai neturintis jų malonės žmogus tinklą užmeta, tuojau jos visas žuvis suvaro į dideliausią olą,

esančią dugne, ir uždaro. Rusų valstiečiai (taip liaudis teigia) žino paslaptį, kaip atidaryti olą, todėl jiems visada gerai sekasi žuvasi.

Yra toks pasakojimas apie ežerėlį, vardu Katežerį, esantį netoli Kražių. Sakoma, kad seniau ten nebuvo galima pagauti nė vienos žuvies. Tik šit vienas rusas išsinuomojęs ežerėlį, pasinėrė po vandeniu, atrakino olą ir spyną įsikandęs nešė į viršų. Nuo to laiko Katežeryje pradėjo būti daug žuvies.

Užrašė Elena Lekienė

APIE KRAŽANTĖS TILTĄ

Karo su prancūzais metu Napoleono kariai labai plėšė vietinius gyventojus. Tuo metu nuo lietuvių buvo ką imti. O kai pamatė, kad karą pralaimėjo, prisiplėšto turto buvo tiek daug, kad ne viską besugebėjo su savimi temptis. Todėl Napoleono kariai užkasė prie Kražantės tilto dvi statines auksinių pinigų.

Lobių ieškotojai senovėje iškasinėjo Kražantės krantus, bet ar pasisekė ką nors rasti, niekas nežino.

Papasakojo Jonas Vadeikis

APIE VENTOS UPĖS PAVADINIMĄ

Seniai seniai per Žemaitiją tekanti upė dar neturėjo pavadinimo, todėl prie jos gyvenantys žmonės ją vadindavo tik Plačia upe. Norėdami pereiti pas kitoje pusėje gyvenančius žmones, ieškodavo, kur upė susiaurėjusi ir negili, nes nemokėjo statyti tiltų nei lieptų. Taip atsitiko, kad vienoje pusėje gyvenantis jaunikaitis pamilo kitoje pusėje gyvenančią skaisčią ilgakasę mergelę, bet norėdamas nueiti pas ją, kiekvieną kartą turėdavo ieškoti tos siauros upės vietos. Kartą, kai jaunikaitis išsiruošė pas mergelę, buvo didelis rūkas – jis ėjo, ėjo, o upės susiaurėjimo vis nerado. Pavargo, neteko vilties ir suklupęs šnibžda: „Vėl ta upė, vėl ta upė, vėl ta upė...“

Taip ši upė ir gavo Vėltos, vėliau tapusios Venta, pavadinimą.

*Papasakojo Marija Pušaitė
Užrašė Idalija Stankienė*